

Проблеми розвитку гірського Карпатського регіону у фокусі уваги науковців і практиків

У Львові протягом 4–5 жовтня 2012 року проходила робота III Міжнародної науково-практичної конференції «Сталий розвиток Карпат: сучасний стан та стратегія дій». Метою конференції було обговорення широкого спектра актуальних соціально-економічних та екологічних проблем Українських Карпат, вироблення концептуальних підходів і практичних рекомендацій щодо їх вирішення у контексті Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат, формування та реалізації ефективної гірської політики в Україні. Слід відзначити, що це вже третя конференція, присвячена даній проблематиці (перші дві відбулися у 2006 р. та 2008 р.), і такі конференції передбачено проводити надалі.

Основними тематичними напрямками конференції були:

1. Наукові основи та законодавчо-нормативне забезпечення політики сталого розвитку Українських Карпат.
2. Природно-ресурсні та екологічні передумови сталого розвитку регіону.
3. Соціально-економічні проблеми території та шляхи їх вирішення: національний, регіональний, місцевий рівні.
4. Міжнародне співробітництво з питань сталого розвитку Карпат: форми та методи активізації.

Головним організатором конференції виступив Інститут регіональних досліджень НАН України. Співорганізаторами конференції стали профільні міністерства, регіональні органи влади Карпатського регіону, Західний науковий центр НАН та МОНМС України, низка наукових установ та вищих навчальних закладів.

У конференції взяли участь провідні вчені та фахівці із різних регіонів України, зокрема з Києва, Львова, Донецька, Івано-Франківська, Луцька, Тернополя, Чернівців, Ужгорода, а також представники центральних органів влади, регіональних та місцевих влад, громадських організацій Карпатського регіону, відомі іноземні фахівці – всього понад 100 осіб. Про високий науковий рівень конференції свідчить те, що серед її учасників було 5 академіків, 24 доктори та 40 кандидатів наук.

Учасників конференції привітав Голова Західного наукового центру НАН України і МОНмолодьспорту України, академік НАН України *З. Назарчук*, який відзначив вагомий внесок науковців регіону у всебічне дослідження проблем Українських Карпат та визначення шляхів їх розв'язання. Він висловив побажання учасникам конференції щодо конструктивної роботи і отримання нових вагомих результатів.

У роботі конференції взяв участь голова Львівської обласної державної адміністрації *М. Костюк*. У його виступі перед учасниками конференції наголошувалося на винятковій ролі гірських територій у збереженні природного розмаїття, етнокультурних традицій. При цьому підкреслювалися гострота проблем соціально-економічного розвитку гірських регіонів та

необхідність активних й водночас всебічно науково обґрунтованих дій щодо їх вирішення. Наводилися приклади розробки і реалізації гірської політики в європейських країнах та інформація про досягнутий рівень і перспективи співпраці з країнами – сусідами у вирішенні спільних проблем сталого розвитку Карпатського регіону Європи. Під час роботи конференції було підписано меморандум про співробітництво Львівської обласної державної адміністрації та Інституту регіональних досліджень Національної академії наук України щодо розробки і реалізації програм соціально-економічного розвитку Львівської області.

Участь у роботі конференції взяв також Надзвичайний та Повноважний Посол України у Польщі д.е.н., проф. *М. Мальський*, у виступі якого підкреслювалася важливість співпраці України та Польщі у вирішенні проблем Карпатського регіону. Він акцентував увагу на нових можливостях, які відкриваються у разі реалізації активно підтримуваної у Республіці Польща програми «Карпатська ініціатива», важливе місце у якій відводиться і Україні, адже вперше пропонується проект Євросоюзу, який охопить ЄС та суміжну країну, яка не є його членом.

У доповідях на конференції розкривалися як фундаментальні наукові, так і прикладні аспекти проблематики сталого розвитку гірських територій.

Академік НАН України *М. Голубець* (Інститут екології Карпат НАН України) проаналізував еколого-соціально-економічну специфіку гірських територій, розкрив сутність управління їх сталим розвитком і звернув увагу на актуальність опрацювання стратегій і програм цього розвитку для кожної самоврядної адміністративно-територіальної одиниці.

Академік НАН України *Ю. Туниця* (Національний лісотехнічний університет України) запропонував ідею щодо підготовки Екологічної Конституції Карпат.

Академік НАН України *Л. Руденко* та д.г.н., проф. *С. Лісовський* (Інститут географії НАН України) розглянули завдання сталого розвитку України та її регіонів у контексті матеріалів Всесвітнього екологічного форуму «РІО+20», що відбувся у поточному році в Бразилії.

Основні положення національної парадигми сталого розвитку в її проекції стосовно Карпатського регіону було розкрито у доповіді академіка НААН України *М. Хвесика* та д.г.-м.н., проф. *С. Лизуна* (ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України»).

У доповіді директора Інституту регіональних досліджень НАН України, д.е.н., проф. *В. Кравціва* аналізувався багаторічний досвід роботи Інституту й інших наукових установ регіону з проблематики розвитку гірських регіонів. Було зроблено висновок про необхідність комплексного програмного підходу до вирішення регіональних проблем, запропоновано учасникам конференції розглянути й підтримати розроблений фахівцями Інституту проект концепції Державної програми сталого розвитку Українських Карпат.

Предметну зацікавленість викликали матеріали доповідей депутата Верховної Ради України, д.е.н., проф. *С. Давимуки*, який підтримав ідею та основні положення запропонованої концепції Державної програми, звернув увагу на доцільність включення до неї попередніх напрацювань науковців та органів влади з вирішення важливих секторальних

проблем; д.е.н., проф. *О. Новікової* (Інститут економіки промисловості НАН України) та д.е.н., проф. *В. Куценко* (ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України»), в яких розкривалися проблеми соціального потенціалу сталого розвитку та соціальної сфери сільських територій; д.е.н., проф. *У. Садової* (Інститут регіональних досліджень НАН України) щодо напрямків регіональної політики зі стабілізування чисельності населення Українських Карпат; д.е.н., проф. *Н. Мікули* (Інститут регіональних досліджень НАН України) з проблем використання можливостей транскордонної співпраці задля сталого розвитку Карпатського регіону; начальника відділу департаменту регіонального розвитку Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України *С. Шаршова* з питань законодавчого забезпечення сталого розвитку гірських територій в Україні; члена Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи, депутата Закарпатської обласної ради *М. Кічковського* і голови правління Асоціації гірських районів Львівщини *В. Горбового*, в яких акцентувалося на досвіді та можливостях розвитку ділової транскордонної співпраці між місцевими і регіональними громадами країн-сусідів, яка здійснюється 19 регіональними адміністративно-територіальними утвореннями 5 країн у рамках Міжрегіональної Асоціації «Карпатський Єврорегіон»; к.ф.-м.н. *О. Лукші* (Міжнародний інститут людини і глобалістики «Ноосфера») та голови Асоціації «Паливно-енергетичний комплекс Львівщини» *Я. Шпака* з дискусійних питань розвитку малої гідроенергетики в Українських Карпатах та доповідей інших учасників конференції. Схвальну оцінку отримали також висвітлені автором цього повідомлення пропозиції із запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності в гірських районах України.

Важливе місце в роботі конференції було відведене обговоренню проекту Концепції Державної програми сталого розвитку Українських Карпат, а також проекту Статуту Регіональної асоціації сталого розвитку Карпат. Підготовка такої програми і створення асоціації були передбачені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.09.2011 р. №896-р, однак його реалізація затягується. В центрі уваги учасників конференції було також вироблення пропозицій з подальшого вдосконалення законодавчої та нормативної бази, запровадження конкретних механізмів й інструментів задля сталого розвитку гірських територій України. Звучали пропозиції щодо перспективних і актуальних напрямів подальших наукових досліджень проблем регіонального розвитку, тематичних напрямів наступної конференції.

Ці та інші важливі питання сталого розвитку Карпатського регіону України відображені у Рекомендаціях конференції, направлених до центральних і регіональних органів влади.

Надійшло 04.12.2012 р.